

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ , ЯК ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ В МОДЕЛІ УКРАЇНСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Гончарова Т.А. ст. викладач кафедри управління та організації діяльності в сфері цивільного захисту, НУЦЗУ

Поняття стратегії, в загалі, прийшло з військової справи(з древньгрецької – мистецтво полководця). Але, як концепція для аби якої організації , поняття стратегії її дій виникло не так давно. Як академічна дисципліна стратегічний менеджмент почав формуватися після виходу книги Р.Румелта «Стратегія,структура та результати» у 1974 році.Наступником вважається М.Портер(книга «Конкурентна стратегія» 1980). Особливої уваги в практичній діяльності керівників організацій та теоретиків в галузі управління, економіки воно набуло в умовах розвинутих ринкових відносин. Держави сьогодні виступають як регулятори економік країн на макроекономічному рівні, а базисними застаються ринкові відносини. Саме їх розвиток та ускладнення призвели до виникнення науки , практики та мистецтва стратегічного управління(менеджменту) .Концепції стратегічного управління стосуються всіх діючих в Україні організацій, не залежно комерційна чи ні їх діяльність.

Стратегічне управління необхідно розглядати в концепції загального менеджменту. Серцевинною загального менеджменту є потреба в чіткому формулюванні цілей діяльності організації та вміння трансформувати ідеї за допомогою знань та енергії працівників всіх її рівнів. Для того, щоб організація в складному зовнішньому середовищі змогла дотримуватися визначеної цілі та при цьому була гнучкою, її система управління повинна забезпечувати:

- 1) формування спільної цілі діяльності разом з визначенням загальних напрямів розвитку;
- 2) правильний відбір стратегій розвитку;
- 3) чіткий відбір напрямків розвитку та відповідного розподілу ресурсів;
- 4) пошук комбінацій можливостей, що надаються зовнішнім середовищем та внутрішнім потенціалом;
- 5) ефективне використання ресурсів, які є в розпорядженні організації ;
- 6) управління зовнішніми відносинами.

Провідне місце в такому забезпеченні надається стратегічному управлінню. Стратегічне управління на поточний час віддзеркалює різні методологічні та методичні підходи. Домінуючою сьогодні є концептуальна модель ієрархічного аналізу, планування, виконання та контролювання, що була запропонована Ф. Котлером.

В цих моделях наголошується на використанні стратегічного потенціалу організації.

В літературі зі стратегічного менеджменту , під ним розуміють сукупність наявних ресурсів та можливостей для розробки та здійснення стратегії організації.

Можливості організації визначаються наявними і потенційними ресурсами та їх використанням (рис. 1.). До таких ресурсів належать:

- фінансові ресурси;
- технічні ресурси;
- технологічні ресурси;
- кадрові ресурси ;
- організаційні ресурси;

- управлінські ресурси (сукупність теорій, знань та вмінь, що забезпечують взаємодію різних ресурсів для збільшення потенціалу організації).

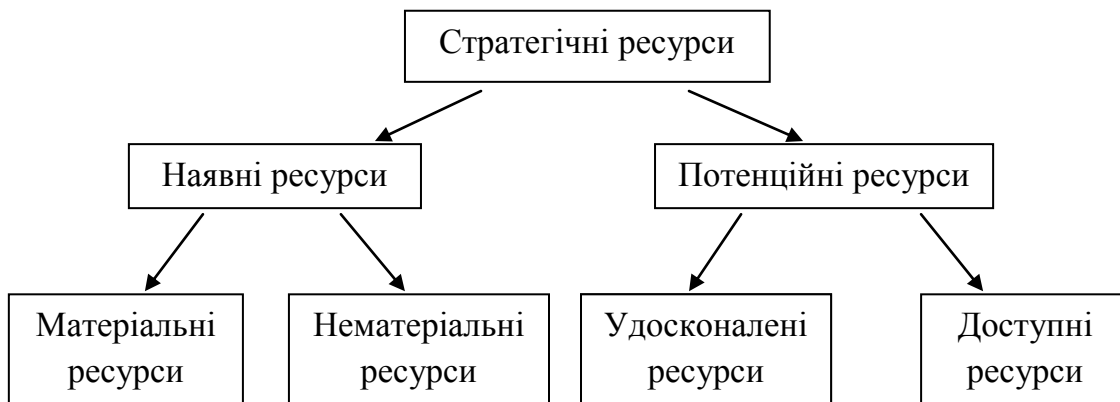

Рис. 1. Стратегічні ресурси організації.

Також, уваги заслуговує методика побудови базового стратегічного ромбу. Будь-яка стратегія визначається взаємодією та протиборством різних сил, які мають відношення до діяльності організації. Такі сторони можна визначити за допомогою базового ромбу стратегічного менеджменту (рис. 2). Базовий ромб об'єднує чотири первинні складові стратегії: розподіл видів діяльності в часовому просторі (управління часом); розподіл та перерозподіл стратегічних ресурсів; створення та використання кадрового потенціалу; використання зовнішнього оточення.

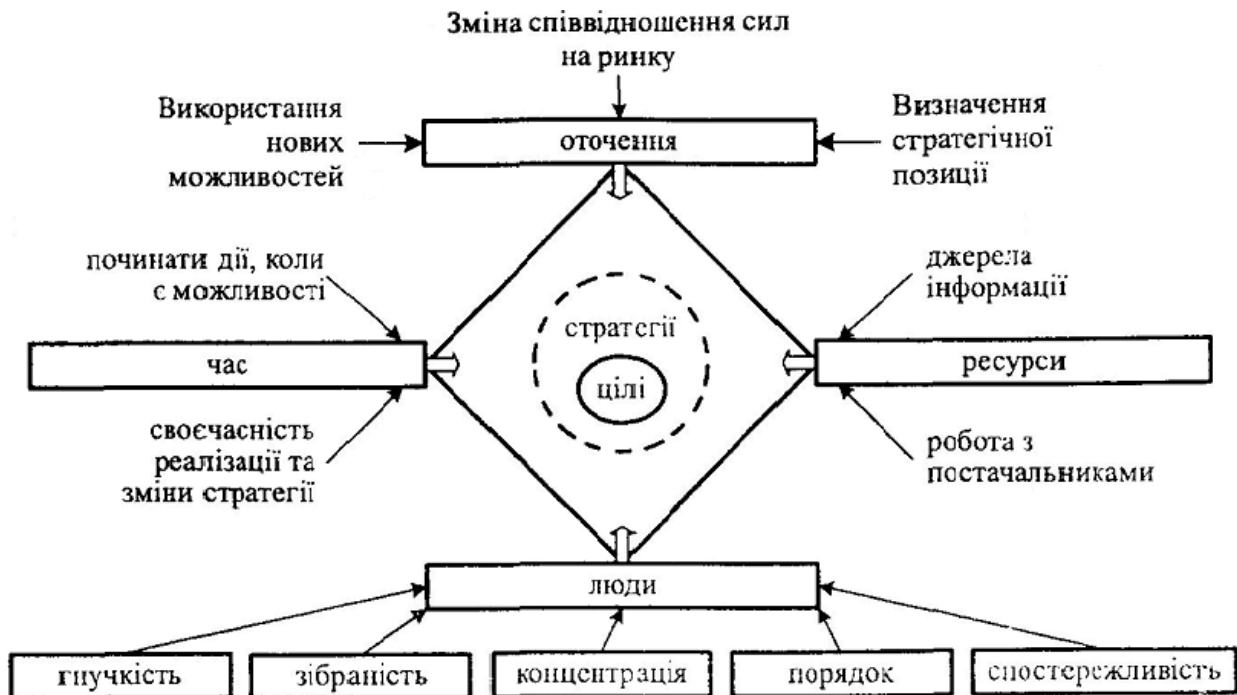

Рис. 2. Базовий ромб стратегічного менеджменту

1.Складова -Час: в стратегічному менеджменті відіграє критичну роль в прийнятті стратегічних рішень:

- організація повинна діяти тоді, коли виникають сприятливі можливості, або коли вона може швидко прийняти рішення:

- використання ресурсів відбувається не абстрактно, а в конкретний момент часу.

2.Складова -Ресурси: стратегія організації направлена на визначення рівня забезпеченості відповідними ресурсами, а також на направлення ресурсів зі сфери з низькими можливостями в сферу з високими можливостями.

3.Складова – Люди: наявність кадрового потенціалу, вивчення, розуміння та використання індивідуальних властивостей людини, таких як: гнучкість при виконанні своїх повноважень, зібраність, уміння концентрувати увагу на ключових факторах, спостережливість та підтримка певного порядку. До того ж, кожна людина, яка має стосунок до вибору та реалізації стратегії організації, може суттєво впливати на конкурентні переваги та різні дії організації. Це активна частина потенціалу, яка є основою для створення корневих компетенцій.

4.Складова – Оточення: визначає перш за все стратегічне становище організації та її зміни. Ключовим аспектом оточення є його постійна нестабільність та рухливість, яке організація постійно повинна відслідковувати та використовувати в прийнятті рішень. Слабкі та сильні сторони організації, можливості та загрози оточення - це поняття відносні, які визначаються ситуаціями та умінням їх використовувати. Вони не мають постійного характеру і проявляються по-різному щодо різних учасників конкурентного ринку. Оточення організації треба розглядати з позицій аналізу стратегічних можливостей при розробці стратегії та оцінки поточних змін при реалізації стратегії. Крім того, аналіз оточення дає змогу організації визначитися з різними підходами до стратегічного управління.

Розглянуті аспекти стратегічного управління:сучасна концептуальна модель стратегії організації, поняття стратегічного потенціалу, базового ромбу стратегічного менеджменту відомі, але для Української моделі менеджменту достатньо проблематичні в використанні. Однією з перепон - є невизначенність(ризикованність) дій організації в сучасному зовнішньому середовищі. Інша пов'язана з внутрішнім середовищем,якому притаманна «інерція» адміністративних розподільчих відносин. Отже, необхідно проводити вивчення досвіду використання елементів стратегічного менеджменту його систематизацію, проводити наукові дослідження в цьому напрямку.

Використана література

1. Ансофф И. Стратегическое управление: Сокр. пер. с англ./ Науч. ред. и авт. предислов. Л.И. Евенко. - М.: Экономика, 1989. - 519 с.

2. Гурков. И.Б. Стратегический менеджмент организации. Учебн. пособ. - М.: Бизнес-школа «Интел-Синтез», 2001. - 209 с.

3. Портер М. Международная конкуренция / Пер. с англ. - М.: Международные отношения, 1993. - 896 с.

4. Томпсон А.А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: Учебник / Пер. с англ. Под ред. Л.Г. Зайцева, М.И. Соколовой. - М: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. - С. 204-371.

